

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 404/2025-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej TOKÁR advokátska kancelária, s. r. o., Sídlisko Jas 936/5, Galanta, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-8C/339/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-8C/339/2015 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B2-8C/339/2015 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **4 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť, skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Uznesením č. k. IV. ÚS 404/2025-11 zo 7. augusta 2025 prijal ústavný súd na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť, ktorou sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B2-8C/339/2015. Žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal jej finančné zadost'učinenie 7 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľka sa žalobou doručenou Okresnému súdu Bratislava II 5. augusta 2015 domáhala proti žalovaným náhrady škody vo výške 21 655 eur, ktorá jej vznikla v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou zo 6. septembra 2013. V napadnutom konaní, ktoré je v súčasnosti vedené na mestskom súde, nebolo do dňa podania ústavnej s'ťažnosti právoplatne rozhodnuté. Podstata s'ťažnostnej argumentácie spočíva v tvrdenom porušení práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru zbytočnými prietahmi súdu prvého stupňa v napadnutom konaní. S'ťažovateľka zrekapitulovala doterajší priebeh napadnutého konania a poukázala na jeho celkovú dĺžku. Postup súdu je podľa nej poznačený zbytočnými prietahmi spôsobenými najmä jeho nečinnosťou. Ide navyše o tzv. prednostnú vec náhrady škody na zdraví, keď by mal súd osobitne dbať na včasné a účinné konanie a rozhodnutie o porušenom či ohrozenom práve. Postup súdu však nesmeruje k prejednaniu a rozhodnutiu veci.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

3. Predsedníčka mestského súdu zrekapitulovala priebeh napadnutého konania prostredníctvom chronologického prehľadu úkonov, ktoré boli v napadnutom konaní uskutočnené. Nadväzujúc na to konštatovala, že rozhodovanie o žalobách o náhradu škody (na zdraví) tvorí bežnú súčasť rozhodovacej praxe tunajšieho súdu, avšak v posudzovanom prípade ide o vec skutkovo náročnejšiu. Predsedníčka mestského súdu v správaní s'ťažovateľky nevidela také okolnosti, ktoré by negatívne prispeli k doterajšej dĺžke napadnutého konania. Samotná rýchlosť konania reflektuje na kapacitu súdneho oddelenia. Predsedníčka mestského súdu taktiež poukázala na skutočnosť, že po reforme súdnej mapy novovytvorené súdne oddelenia zostali neprimerane zaťažené veľkým množstvom pridelených a prerozdelených vecí. Tento stále prítomný fakt neumožňuje vykonávať procesné úkony v optimálnych lehotách. Doterajšiu dĺžku konania ovplyvňuje aj to, že pôvodný zákonný sudca sa vzdal výkonu funkcie sudcu a aktuálny zákonný sudca vybavuje popri civilnej agende rozsiahlu dedičskú a exekučnú agendu. Predsedníčka mestského súdu uzavrela, že ústavnú s'ťažnosť považuje za opodstatnenú, no výšku požadovaného finančného zadost'učinenia za neprimerane vysokú.

4. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať s'ťažovateľku na zaujatie stanoviska k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej s'ťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej s'ťažnosti

5. Podstata námietok s'ťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením ňou označených práv podľa ústavy a dohovoru je založená na existencii zbytočných prietahov v napadnutom konaní, ktoré mali vzniknúť pri nekonaní, resp. neefektívnej činnosti súdu prvého stupňa.

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

7. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov účastníkom súdneho konania zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

9. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Konaniu možno priznať vyšší stupeň skutkovej zložitosti vyplývajúcej z potreby vykonania rozsiahleho znaleckého dokazovania. V plnom rozsahu však daná skutočnosť nie je objektívne spôsobilá ospravedlniť celkovú dĺžku napadnutého konania.

10. Pri hodnotení správania sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu okolnosť, z ktorej by akokoľvek vyplynulo, že celková dĺžka napadnutého konania bola negatívne ovplyvnená jej správaním, resp. procesnými úkonmi.

11. Tretím hodnoteným kritériom bol postup okresného súdu. Ústavný súd hneď na úvod konštatuje, že už samotná skutočnosť, že vec nie je právoplatne skončená ani po viac ako 10 rokoch od podania žaloby, nie je zlučiteľná s obsahom práv, ktorých porušenie sťažovateľka namieta vo svojej ústavnej sťažnosti, a je dostačujúca na vyslovenie ich porušenia. Ústavný súd zároveň

v postupe súdu prvého stupňa videl existenciu zbytočných priet'ahov v podobe viacerých súvislých a ničím neodôvodnených období jeho úplnej nečinnosti.

12. Okresný súd v konaní postupoval plynulo v úvodnej fáze napadnutého konania od podania žaloby (5. augusta 2015) do 14. marca 2017, keď pripustil v poradí prvú zmenu petitu žaloby. Po tomto procesnom úkone bol súd prvého stupňa v konaní úplne nečinný až do 4. apríla 2019, keď nariadil pojednávanie na 16. máj 2019. Po jeho uskutočnení súd vykonával procesné úkony súvisiace s potrebou vykonania rozsiahleho znaleckého dokazovania z odborov farmácie, chirurgie a psychiatrie.

13. Najdlhší časový úsek neodôvodnenej nečinnosti ústavný súd zistil od 8. septembra 2021, keď bolo rozhodnuté o znalečnom, až do 20. augusta 2025, keď súd po štvorročnej kontinuálnej nečinnosti rozhodol o návrhu na zmenu žaloby doručenej súdu 16. marca 2023, teda viac ako dva roky pred týmto úkonom. Uvedená skutočnosť je z pohľadu ústavného súdu netolerovateľná.

14. Ústavný súd berie na vedomie argumenty predsedníčky mestského súdu, ktorá aktuálnu dĺžku konania a nečinnosť mestského súdu ospravedlňovala implementáciou tzv. súdnej mapy a s tým súvisiacou reorganizáciou súdnej sústavy spojenou s prechodom právomocí na mestské sudy, ako aj preťaženosťou mestského súdu. Tieto okolnosti môžu mať v istých aspektoch vplyv na dĺžku konania a čiastočne nimi možno odôvodniť niektoré kratšie obdobia nečinnosti, no nie sú objektívne spôsobilé v plnom rozsahu ospravedlniť celkovú dĺžku napadnutého konania a také súvislé obdobie nečinnosti v postupe konajúceho súdu, ako to bolo v prerokúvanej veci.

15. S poukazom na celkovú dĺžku napadnutého konania poznamenanú výraznými obdobiami súvislej nečinnosti možno uzavrieť, že súd prvého stupňa nepostupoval v napadnutom konaní v intenciách požiadaviek rýchleho a efektívneho prerokovania a ukončenia sporu. Ústavný súd preto rozhodol, že postupom mestského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

16. Vzhľadom na to, že konanie dosiaľ nebolo právoplatne skončené, ústavný súd prikázal mestskému súdu, aby konal v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

17. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd konštatuje, že v uvedenej veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Vzhľadom na opakovanú dlhodobú nečinnosť súdu považoval ústavný súd za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 4 000 eur, ktoré jej je mestský súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti

požadovaného finančného zadost'učinenia ústavný súd ústavnej s'ťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

18. Ústavný súd priznal s'ťažovateľke náhradu trov konania v sume 949,17 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej s'ťažnosti) vykonané v roku 2025 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma trov konania tak s príslušnou daňou z pridanej hodnoty predstavuje sumu 949,17 eur. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľky (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu